

N:o 49.

Af herr **Lundeberg**, med förslag till ändrad lydelse af 16 och 17 §§ i grufvestadgan den 16 maj 1884.

Ehuruväl den af Riksdagen senast antagna och af Kongl. Maj:t den 16 maj 1884 utfärdade grufvestadga i hufvudsakligaste delar visat sig praktiskt nyttig samt medfört reda och ordning vid bedrifvandet af grufvebrytningen, hafva dock sedan sagda tid förhållanden inträdt, hvilka, förut mindre uppmärksammade, nu likväl mana till någon ändring af gällande grufvestadgas bestämmelser.

I till denna riksdag aflemnade motioner har på ett kraftigt och bevisande sätt framhållits betydelsen af de stora rikedomar vårt land eger uti de, i öfversta Norrland befintliga malmfyndigheter, äfvensom nödvändigheten af ett ordnande derhän, att dessa rikedomar komma landet och dess inbyggare till gagn.

Då det för vinnande af detta mål är af yttersta vigt, att dessa malmfyndigheters bearbetande och tillgodogörande verkställas med största omsorg och följdriktighet samt på ett sådant sätt, att kommande generationer utan onödiga uppoffringar deraf få nytta, äfvensom ock, att statens intressen i öfrigt i vidsträcktaste mån — så vidt möjligt och lämpligt är — tillgodoses, bör ock staten vara i tillfälle att med uppmärksamhet och framgång kunna verka i denna rigtning.

Nu gällande grufvestadga lemna dock icke möjlighet dertill, enär staten, enligt kap. 3 § 17, sista mom., till förmån för inmutaren afsagt sig jordegareandelen till malmfyndigheter, som inmutas å sådan kronans mark, hvilken ej är åt annan upplåten, hvarjemte jordegareandelen i malmfyndigheter å den kronans mark, som är till annan upplåten, tillfaller den som besittningsrätten innehafver.

Af anförda förhållanden framgår sålunda, att staten ej kan utöfva något inflytande eller någon kontroll vid grufvors bearbetande å kronans mark.

Hvilka menliga följder detta kan komma att medföra vid grufdrifts bedrivande vid de förut omnämnda, i Lappmarkerna belägna, storartade malmfyndigheterna, ligger i öppen dag och torde den uppfattning numera vara temligen allmän, att något bör göras för att vinna reda och klarhet i berörda afseende.

Om det ock måste förutsättas, att staten ej kan eller bör ingå såsom delegare i industriella företag, komma dock — om staten blir innehafvare till jordegareandelen i malmfyndigheter — desammas öfverlåtande till andra mot malmören, arrende eller annorledes, att föranleda såväl ekonomiska fördelar, som framför allt möjlighet att vid upplåtelsen och i öfrigt iakttaga statens intressen.

Då grufvestadgan emellertid i kap. 7, § 66, rörande sameganderätt i grufva, föreskrifver, att, vid beslut om brytningens bedrivande, samt då rösterna falla lika, den sidan har vitsord, som önskar den högsta brytningen, är den i grufvestadgan bestämda proportion mellan inmutare- och jordegareandelen i grufvor ej egnad att befordra nu ifrågasatta ändamål.

Med anledning af hvad sålunda blifvit anfördt, får jag vördsamt föreslå,

1:o) följande lydelse i grufvestadgans kap. 3, § 16, mom. 1:

Jordegaren vare, med de undantag som i § 17 sägs, berättigad att till hälften med inmutaren deltaga i grufarbetet och den deraf fallande vinsten; samt

2:o) att § 17, kap. 3 i samma stadga måtte erhålla följande lydelse:

Å kronojord, som under ständig besittningsrätt innehafves, skall den som besittningsrätten innehafver, njuta den jordegaren, enligt § 16, tillkommande rätt till hälften i deltagande i grufarbetet och deraf fallande vinst till godo; egande han ock, om han begagnar jordegareandelen, att samma andel sedermera behålla såsom sin enskilda tillhörighet.

Å kronojord, hvilken kronan sjelf disponerar, eller som är till boställe anslagen eller blifvit för kronans räkning till brukning på viss tid åt annan upplåten, vare kronan berättigad att till två tredjedelar med inmutaren deltaga i grufarbetet och den deraf fallande vinst, kronan obetaget

att på sätt den finner för sig lämpligast öfver bemälda sin eganderätt förfoga.

Till jord, som under ständig besittningsrätt innehafves, skall i detta hänseende hänföras äfven grufveskog.

Jag anhåller vördsamt om motionens remitterande till vederbörligt utskott och hemställer, att utskottet behagade göra den ändring i förslagets redaktion, som kan anses nödig, allenast det med motionen angifna syfte vinnes, likasom jag anhåller att under riksdagens lopp få till utskottet aflemna de vidare uppgifter i ämnet, hvilka kunna ifrågakomma.

Stockholm den 27 januari 1889.

Chr. Lundeberg.

N:o 50.

Af herr Alin, om medgifvande af utsträckning i tiden för innehafvande af docentstipendier.

I kongl. brefvet af den 1 juni 1877 rörande ombildning af universitetens adjunkturer och docentstipendier finnes stadgadt, att »docentstipendium må uppbäras under en tid af tre år, med rätt för vederbörande fakultet eller sektion att, om stipendiaten utmärkt sig, vare sig genom det sätt, hvarpå han vid undervisningen biträdt, eller genom utgifna skrifter, föreslå honom